

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 20.5.2020 r.
COM(2020) 524 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

**w sprawie krajowego programu reform Słowenii na 2020 r. oraz zawierające opinię
Rady na temat przedstawionego przez Słowenię programu stabilności na 2020 r.**

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Słowenii na 2020 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Słowenię programu stabilności na 2020 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych¹, w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 17 grudnia 2019 r. Komisja przyjęła roczną strategię zrównoważonego wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2020 r. Uwzględniła ona w należyтым stopniu Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. W dniu 17 grudnia 2019 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym nie wskazała Słowenii jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zaleceń Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro.
- (2) Sprawozdanie krajowe na 2020 r. dotyczące Słowenii² zostało opublikowane w dniu 26 lutego 2020 r. Zawiera ono ocenę postępów Słowenii w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 9 lipca 2019 r.³, działań następnych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Słowenii w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”.

---

¹ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

² SWD(2020) 523 final.

³ Dz.U. C 301 z 5.9.2019, s. 117.

- (3) W dniu 11 marca 2020 r. Światowa Organizacja Zdrowia oficjalnie uznała epidemię COVID-19 za globalną pandemię. Pandemia stanowi poważne zagrożenie w zakresie zdrowia publicznego dla obywateli, społeczeństw i gospodarek. Znacznie obciąża krajowe systemy ochrony zdrowia i wywołuje zakłócenia w globalnych łańcuchach dostaw, wahania na rynkach finansowych, wstrząsy popytu konsumpcyjnego oraz negatywne efekty w różnych sektorach. Stwarza zagrożenie dla zatrudnienia, dochodów obywateli oraz działalności przedsiębiorstw. Doprowadziła do silnego wstrząsu gospodarczego, który już teraz ma poważne konsekwencje dla Unii Europejskiej. W dniu 13 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat⁴ wzywający do skoordynowanej reakcji gospodarczej na kryzys, obejmującej wszystkie istotne podmioty na poziomie krajowym i unijnym.
- (4) Kilka państw członkowskich ogłosiło stan nadzwyczajny lub wprowadziło środki nadzwyczajne. Wszelkie tego typu środki powinny być wprowadzane pod warunkiem, że są ściśle proporcjonalne, konieczne, ograniczone w czasie i zgodne ze standardami europejskimi i międzynarodowymi. Powinny one podlegać nadzorowi demokratycznemu i niezależnej kontroli sądowej.
- (5) W dniu 20 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie uruchomienia ogólnej klauzuli korekcyjnej w ramach paktu stabilności i wzrostu⁵. Klauzula, jak określono w art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 3, art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 oraz w art. 3 ust. 5 i art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1467/97, ułatwia koordynację polityk budżetowych w czasie poważnego pogorszenia koniunktury gospodarczej. W swoim komunikacie Komisja podzieliła opinię Rady, że w świetle spodziewanego znacznego pogorszenia koniunktury gospodarczej w związku z pandemią COVID-19 obecne warunki pozwalają na uruchomienie tej klauzuli. W dniu 23 marca 2020 r. ministrowie finansów państw członkowskich zgodzili się z oceną Komisji. Uruchomienie ogólnej klauzuli korekcyjnej pozwala na czasowe odstępstwo od ścieżki dostosowawczej prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego, pod warunkiem, że nie zagraża to stabilności finansów publicznych w średnim okresie. W przypadku części naprawczej Rada może również zdecydować, na podstawie zalecenia Komisji, o przyjęciu zmienionego kursu polityki budżetowej. Ogólna klauzula korekcyjna nie zawiesza procedur paktu stabilności i wzrostu. Pozwala ona państwom członkowskim na odstępstwo od wymogów budżetowych, które miałyby zastosowanie w normalnych warunkach, a jednocześnie umożliwia Komisji i Radzie wprowadzenie niezbędnych środków koordynacji polityki w ramach paktu.
- (6) Potrzebne są stałe działania, aby ograniczać i kontrolować rozprzestrzenianie się pandemii, wzmocnić odporność krajowych systemów ochrony zdrowia, złagodzić skutki społeczno-ekonomiczne za pomocą środków wspierających przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe oraz aby zapewnić odpowiednie warunki bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy w celu wznowienia aktywności gospodarczej. Unia powinna w pełni wykorzystywać dostępne jej narzędzia, aby wspierać wysiłki państw członkowskich w tym zakresie. Jednocześnie państwa członkowskie i Unia powinny wspólnie przygotowywać środki konieczne do przywrócenia normalnego funkcjonowania naszych społeczeństw i gospodarek oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego, uwzględniając między innymi transformację ekologiczną i cyfrową oraz wyciągając wnioski z kryzysu.

---

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

- (7) Kryzys związany z COVID-19 unaoczniał elastyczność, jaką zapewnia jednolity rynek, umożliwiając dostosowanie się do nadzwyczajnych sytuacji. Aby jednak zapewnić szybkie i sprawne przejście do etapu odbudowy gospodarki oraz przywrócenia swobodnego przepływu towarów, usług i pracowników, należy znieść nadzwyczajne środki utrudniające normalne funkcjonowanie jednolitego rynku, gdy tylko przestaną one być konieczne. Obecny kryzys pokazał, że sektor ochrony zdrowia musi dysponować planami gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej, które powinny w szczególności obejmować ulepszone strategie zakupów, zdywersyfikowane łańcuchy dostaw oraz rezerwy strategiczne podstawowych produktów i materiałów. Są to kluczowe elementy konieczne do opracowania szerzej zakrojonych planów gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej.
- (8) Prawodawca Unii już znowelizował odpowiednie ramy legislacyjne⁶, aby umożliwić państwom członkowskim uruchomienie wszystkich niewykorzystanych zasobów z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu przeciwdziałania nadzwyczajnym skutkom pandemii COVID-19. Zmiany te zapewnią dodatkową elastyczność oraz uproszczą i usprawnią procedury. Aby zmniejszyć presję na przepływy środków pieniężnych, państwom członkowskim umożliwiono również skorzystanie w roku obrachunkowym 2020–2021 ze stopy dofinansowania z budżetu Unii w wysokości 100 %. Zachęca się Słowenię do pełnego wykorzystania tych możliwości, aby wesprzeć osoby i sektory, które są najbardziej narażone na trudności.
- (9) Społeczno-ekonomiczne skutki pandemii najprawdopodobniej będą rozkładać się nierównomiernie w poszczególnych regionach Słowenii ze względu na różnice pod względem specjalizacji i koncentracji działalności gospodarczej. Pociąga to za sobą poważne ryzyko nasilenia obserwowanego już teraz wzrostu dysproporcji między stolicą a resztą kraju. Obecna sytuacja, która grozi również przejściowym zniweczeniem procesu konwergencji między państwami członkowskimi, wymaga ukierunkowanych działań politycznych.
- (10) W dniu 30 kwietnia 2020 r. Słowenia przedłożyła swój krajowy program reform na 2020 r. i swój program stabilności na 2020 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.
- (11) Słowenia jest obecnie objęta częścią zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu oraz podlega regule dotyczącej zadłużenia.
- (12) W dniu 13 lipca 2018 r. Rada zaleciła Słowenii zapewnienie, by nominalna stopa wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto⁷ nie przekroczyła 3,1 % w 2019 r.,

---

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013 oraz (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich oraz w innych sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa) (Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 5) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/558 z dnia 23 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 i (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do szczególnych środków zapewniających wyjątkową elastyczność na potrzeby wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Dz.U. L 130 z 24.4.2020, s. 1).

⁷ Publiczne wydatki pierwotne netto to wydatki publiczne ogółem z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek, wydatków na programy unijne w pełni równoważonych dochodami z funduszy unijnych oraz niedyskrecjonalnych zmian w wydatkach na zasiłki dla bezrobotnych. Nakłady brutto na środki trwałe

co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,65 % PKB. Wynik oceny ogólnej Komisji potwierdza znaczne odchylenie od zalecanej ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego w 2019 r. oraz w latach 2018 i 2019 w ujęciu łącznym. Niemniej jednak w związku z uruchomieniem ogólnej klauzuli korekcyjnej dalsze kroki w ramach procedury znacznego odchylenia w odniesieniu do Słowenii nie są uzasadnione.

- (13) W programie stabilności na 2020 r. rząd planuje pogorszenie salda nominalnego: z nadwyżki 0,5 % PKB w 2019 r. w kierunku deficytu wynoszącego 8,1 % PKB w 2020 r. Według tego programu relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, po spadku w 2019 r. do 66,1 % PKB, wzrośnie w 2020 r. do 82,4 %. Na perspektywy makroekonomiczne i budżetowe wpływa duża niepewność spowodowana pandemią COVID-19.
- (14) W odpowiedzi na pandemię COVID-19 oraz w ramach skoordynowanego unijnego podejścia Słowenia wprowadziła środki budżetowe mające na celu zwiększenie możliwości systemu ochrony zdrowia, powstrzymanie pandemii oraz pomoc tym osobom i sektorom, które zostały szczególnie dotknięte jej skutkami. Zgodnie z programem stabilności na 2020 r. łączna wartość środków budżetowych wynosi 4,4 % PKB. Środki te obejmują programy pracy krótkoterminowej dla tymczasowo zwolnionych pracowników i osób samozatrudnionych (2,3 % PKB), wyższe wydatki na opiekę zdrowotną (0,5 % PKB), odszkodowania dla pracowników pozostających w miejscu pracy (0,4 % PKB), premię kryzysową dla pracowników sektora publicznego (0,4 % PKB), odroczenia podatkowe (0,4 % PKB) oraz pomoc finansową dla szczególnie wrażliwych grup społecznych (0,2 % PKB). Ponadto Słowenia zapowiedziała środki, które nie mając bezpośredniego wpływu na budżet, przyczynią się do wsparcia płynności dla przedsiębiorstw. Wartość tych środków oszacowano w programie stabilności na 2020 r. na 5,1 % PKB. Obejmują one gwarancje kredytowe (4,8 % PKB), odroczenia podatkowe (0,2 % PKB) oraz zwolnienie ze składek na ubezpieczenie społeczne dla osób samozatrudnionych (0,1 % PKB). W prognozie Komisji z wiosny 2020 r. wszelkie odroczenia podatkowe uznano jednak za środki na rzecz płynności niemające negatywnego wpływu na budżet w 2020 r. Ogólnie rzecz biorąc, środki wprowadzane przez Słowenię są zgodne z wytycznymi określonymi w komunikacie Komisji w sprawie skoordynowanej reakcji gospodarczej na pandemię COVID-19. Pełne wdrożenie tych środków, a następnie zmiana kierunku polityk budżetowych w sposób, który umożliwi osiągnięcie rozważnej średniookresowej sytuacji budżetowej, kiedy pozwolą na to warunki ekonomiczne, przyczyni się do zachowania stabilności finansów publicznych w perspektywie średnioterminowej.
- (15) Według prognozy Komisji z wiosny 2020 r. przy założeniu niezmiennego kursu polityki saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych Słowenii w 2020 r. wyniesie -7,2 % PKB, a w 2021 r. osiągnie -2,1 % PKB. Prognozuje się, że wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych osiągnie poziom 83,7 % PKB w 2020 i 79,9 % w 2021 r.
- (16) W dniu 20 maja 2020 r. Komisja opublikowała sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 126 ust. 3 Traktatu w związku z planowanym przekroczeniem przez Słowenię w 2020 r. progu deficytu wynoszącego 3 % PKB. Ogólnie rzecz biorąc, analiza

---

finansowane z zasobów krajowych rozkłada się na okres czterech lat. Uwzględnia się działania dyskrecyjne po stronie dochodów lub prawnie przewidziany wzrost dochodów. Działania jednorazowe, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, są saldowane.

wskazuje, że kryterium deficytu określone w Traktacie i rozporządzeniu (WE) nr 1467/1997 nie jest spełnione.

- (17) W dniu 12 marca 2020 r., zgodnie z ustawą o chorobach zakaźnych, Słowenia ogłosiła stan epidemii COVID-19 i podjęła działania w zakresie zdrowia publicznego w celu powstrzymania rozprzestrzeniania się wirusa. Działania te obejmowały koordynację zadań poszczególnych podmiotów w zakresie zdrowia publicznego, podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz innych usług, a także wprowadzenie odpowiedniego protokołu badań. Jednocześnie Słowenia wprowadziła rygorystyczne środki izolacji. Otwarte pozostały sklepy spożywcze, apteki, banki, stacje paliw i urzędy pocztowe. Dzięki tym działaniom w zakresie zdrowia publicznego i środkom izolacji Słowenii udało się w pierwszej fali pandemii (od marca do maja) zapobiec sytuacji, w której liczba poważnie chorych przekroczyłaby wydolność krajowego systemu ochrony zdrowia. W związku ze środkami izolacji wiele przedsiębiorstw czasowo wstrzymało lub ograniczyło działalność. W gospodarce otwartej i nastawionej na eksport, jaką jest Słowenia, zakłócenia w łańcuchach dostaw i spadek światowego popytu na produkty wywarły szczególnie silny wpływ na wzrost. Niepewność dotycząca rozwoju gospodarczego powoduje odroczenie wielu decyzji inwestycyjnych w sektorze prywatnym. Ponieważ transport i turystyka – dwa spośród najważniejszych sektorów dla gospodarki Słowenii – będą również jednymi z najsilniej dotkniętych kryzysem, notując w 2020 r. spadek obrotów o 70 %, przewiduje się na tenże rok bardzo gwałtowny spadek PKB.
- (18) Do końca kwietnia 2020 r. władze przyjęły dwa pakiety środków w celu zrównoważenia wstrząsu wywołanego COVID-19⁸. Pierwszy pakiet środków łagodzących, o wartości około 3,1 mld EUR, czyli około 6,4 % PKB, koncentruje się przede wszystkim na ochronie miejsc pracy i słabszych grup społecznych. Państwo bierze na siebie wypłatę wynagrodzeń, zasiłków chorobowych i składek na ubezpieczenie społeczne pracowników dotkniętych przestojami w pracy, a także składek na ubezpieczenie emerytalne pracowników, którzy pozostają w miejscu pracy. W celu złagodzenia ograniczeń płynności finansowej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych obsługa kredytów może zostać odroczone na okres do 12 miesięcy. Drugi pakiet, o wartości około 2 mld EUR, co stanowi ok. 4,2 % PKB, skupia się na zapewnieniu przedsiębiorstwom pomocy w celu utrzymania płynności finansowej. Pakiet ten obejmuje program gwarancji państwowych, który umożliwia bankom udzielanie pożyczek gwarantowanych przez państwo – w przypadku pożyczek dla dużych przedsiębiorstw gwarancja wynosi do 70 % kapitału podstawowego, zaś w przypadku mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) – do 80 %. Odroczenie płatności podatków i zwolnienie ze składek na ubezpieczenie społeczne oraz przyspieszenie płatności umownych przez organy publiczne ma pomóc przedsiębiorstwom ograniczyć problemy z płynnością i uzyskać łatwiejszy dostęp do finansowania.
- (19) W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na usługi zdrowotne na początku pandemii COVID-19 Słowenia miała trudności z zapewnieniem wystarczającej wydolności systemu opieki zdrowotnej. Pandemia wirusa ujawniła problemy strukturalne w systemie ochrony zdrowia. Dodatkowym wyzwaniem w zwalczaniu epidemii jest np. stosunkowo mała liczba lekarzy w przeliczeniu na liczbę ludności. Ważną kwestią jest zatem zatrudnianie większej liczby wyszkolonych pracowników służby zdrowia, szczególnie tam, gdzie potrzeby są największe, oraz ochrona ich warunków pracy.

⁸ W odniesieniu do takich środków pomocy Komisja przyjęła tymczasowe ramy pomocy państwa, które obejmują m.in. zabezpieczenia rentowności przedsiębiorstw: Dz.U. C 91I z 20.3.2020, s. 1.

Kluczowe znaczenie ma wdrożenie narzędzi diagnostycznych, testów i narzędzi e-zdrowia umożliwiających działania następcze, a także telemedycyna. Ukierunkowane badania naukowe i innowacyjne rozwiązania są również ważne, aby pomóc publicznej służbie zdrowia w gromadzeniu i wykorzystywaniu zanonimizowanych danych w celu podejmowania decyzji na solidnych podstawach merytorycznych. Kryzys uwydatnia potrzebę ochrony możliwości finansowania systemów opieki zdrowotnej i długoterminowej, które obecnie są poddawane reformom strukturalnym. Terminowe przyjęcie i wdrożenie nowej ustawy o opiece zdrowotnej i ubezpieczeniu zdrowotnym, poszerzenie źródeł finansowania systemu ochrony zdrowia oraz opracowanie buforów finansowych pozwoli złagodzić wpływ fluktuacji zasobów finansowych w trakcie cyklu gospodarczego. Brak ustawy o opiece długoterminowej ogranicza zdolność Słowenii do zwalczania pandemii COVID-19 w najbardziej narażonych placówkach opiekuńczych. Zważywszy że osoby starsze, niepełnosprawne oraz cierpiące na choroby przewlekłe są narażone na zwiększone ryzyko ciężkiego przebiegu choroby wywołanej wirusem, konieczne są dalsze znaczne wysiłki w celu zapewnienia usług opieki długoterminowej o wysokiej jakości i dobrze zintegrowanych z opieką zdrowotną.

- (20) Kryzys zdrowotny i gospodarczy spowodowany przez COVID-19 skutkuje niespotykanym dotąd obciążeniem słoweńskiego rynku pracy i systemu ochrony socjalnej. Prognoza Komisji przewiduje, że w 2020 r. bezrobocie wzrośnie do 7 %, a w 2021 r. spadnie do 5,1 %. Aby ograniczyć szybki wzrost bezrobocia w najbardziej narażonych sektorach, Słowenia przyjęła kompleksowe podejście polityczne łączące środki zapobiegawcze z działaniami mającymi na celu ułatwienie szybkiego powrotu pracowników na rynek pracy. Kluczowe działania polityczne, podejmowane w porozumieniu z partnerami społecznymi, powinny koncentrować się na osiągnięciu trwałego i sprawiedliwego ożywienia gospodarczego poprzez udoskonalenie dotychczasowych aktywnych polityk rynku pracy i systemów utrzymania zatrudnienia, w tym programów pracy w zmniejszonym wymiarze czasu, oraz wprowadzenie innych tymczasowych środków wsparcia dla przedsiębiorstw, m.in. subsydiów płacowych oraz zwolnień ze składek na ubezpieczenie społeczne. Środki te pomogłyby ograniczyć skalę utraty dochodów wszystkich pracowników, w tym osób zatrudnionych na podstawie niestandardowych form zatrudnienia, a także samozatrudnionych. Elastyczne warunki pracy, w tym pod względem miejsca, czasu i organizacji pracy (np. odpowiednio uregulowania dotyczące telepracy i ruchomego czasu pracy oraz wewnętrzne służby przedsiębiorstwa) mogą znacząco przyczynić się do utrzymania zatrudnienia w okresie obowiązywania środków izolacji i podczas wznowiania aktywności gospodarczej. Zasadnicze znaczenie dla ponownego uruchomienia gospodarki i wprowadzenia niezbędnych dostosowań po kryzysie będzie miało pielęgnowanie ducha przedsiębiorczości. Dlatego szczególnie ważne jest wspieranie osób samozatrudnionych przez zmniejszenie obciążeń administracyjnych i niedogodności finansowych, jakich doświadczają one w porównaniu z pracownikami najemnymi.
- (21) Aby łagodzić skutki społeczne kryzysu, Słowenia musi nadal zapewniać odpowiedni pakiet świadczeń społecznych. W tym celu konieczne będzie regularne monitorowanie wpływu kryzysu na zjawisko ubóstwa. Szczególną uwagę należy poświęcić osobom starszym, w szczególności kobietom, wśród których wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym już przed kryzysem był wyższy niż średnia w UE. Zmiana ustawodawstwa dotyczącego emerytur i rent, przyjęta przez Zgromadzenie Narodowe w listopadzie 2019 r., prawdopodobnie poprawi adekwatność świadczeń dla nowych emerytów i rencistów, natomiast nie przyniesie korzyści dotychczasowym

emerytom i rencistom, również żyjącym na progu ubóstwa lub poniżej niego. Dodatkowa pomoc finansowa dla organizacji działających na linii frontu pozwoliłaby uniknąć nieproporcjonalnego wpływu pandemii COVID-19 na osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i zapewnić im zaspokojenie podstawowych potrzeb, m.in. codziennych posiłków i opieki zdrowotnej.

- (22) Środki na rzecz płynności wprowadzono dla przedsiębiorstw w kwietniu 2020 r., ale nadal niektóre rentowne firmy, m.in. małe, innowacyjne przedsiębiorstwa wysokiego wzrostu, nie mają wystarczająco ugruntowanych ratingów kredytowych, aby kwalifikować się do uzyskania wspomnianych wyżej gwarancji kredytowych za pośrednictwem banków. Konieczne może być zapewnienie lepszego dostępu do alternatywnych źródeł finansowania, w tym kapitałowych instrumentów finansowych (np. kapitału podwyższonego ryzyka), zwłaszcza w krajach takich jak Słowenia, gdzie rynki kapitałowe są słabo rozwinięte. Dostępne już w Słowenii instrumenty kapitałowe mogłyby być wykorzystywane do przekazywania środków pomocowych tym przedsiębiorstwom, które pomyślnie wychodzą z kryzysu, np. innowacyjnym MŚP oraz przedsiębiorstwom typu *start-up* i *scale-up*, podobnie jak planuje się to w innych państwach członkowskich. Dzięki zastosowaniu zabezpieczeń przewidzianych w przepisach unijnych takie zastrzyki kapitału nie powinny negatywnie wpłynąć na wydajność przedsiębiorstw ani na konkurencję gospodarczą.
- (23) Kryzys związany z COVID-19 drastycznie ograniczył zdolność opłacania rachunków przez gospodarstwa domowe oraz przedsiębiorstwa, które w normalnej sytuacji były rentowne. Gdyby nie podjęto żadnych działań, znaczna część sektora prywatnego stanęłaby w obliczu niewypłacalności. Jednym ze środków wsparcia płynności zaoferowanych przedsiębiorstwom przez rząd Słowenii było wprowadzenie 12-miesięcznego moratorium dla przedsiębiorstw niefinansowych i gospodarstw domowych na spłatę niezagrożonych kredytów bankowych. Skuteczność i efektywność takich i podobnych środków wymaga starannej oceny i monitorowania. Należy również szybko niwelować wszelkie ewentualne negatywne skutki takich środków, aby zapewnić stałą stabilność finansową.
- (24) Przedsiębiorstwa – zwłaszcza mniejsze – zmagające się z trudnościami potrzebują nie tylko płynności i finansowania, ale również sprzyjającego otoczenia działalności gospodarczej. Oznacza to m.in. szybkie i odbiurokratyzowane wdrażanie środków pomocy wprowadzonych w związku z COVID-19, ale nie tylko. Wysokie obciążenia regulacyjne i administracyjne w Słowenii generują koszty, których firmy w obecnej ciężkiej sytuacji po prostu nie są w stanie ponosić. Ograniczenie biurokratycznych procedur związanych np. z uzyskiwaniem zezwoleń, obowiązkami sprawozdawczymi i procedurami podatkowymi skutecznie i natychmiastowo zapewniłoby przedsiębiorstwom zauważalną ulgę, jednocześnie nie obciążając budżetu państwa i pośrednio podatników. Modernizacja przepisów umożliwiłaby oferowanie bardziej innowacyjnych usług, których firmy obecnie potrzebują, w oszczędniejszy sposób. Słowenia stworzyła narzędzia służące zmniejszeniu obciążeń administracyjnych, w tym „jednolity dokument” i „test MŚP”. Stosowanie tych narzędzi można obecnie maksymalnie rozszerzyć w celu zapewnienia natychmiastowej pomocy. Kryzys spowodował dodatkowe obciążenie w zakresie procedur rozstrzygania sporów gospodarczych i ścigania przestępstw gospodarczych. W zakresie ram dotyczących niewypłacalności trzeba będzie bardziej skupić się na zapobieganiu upadłościom związanym z kryzysem, na szybkiej likwidacji nierentownych przedsiębiorstw i na oferowaniu drugiej szansy zagrożonym podmiotom.

- (25) W celu sprzyjania odbudowie gospodarki ważne będzie przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych oraz promowanie inwestycji prywatnych, w tym w drodze odpowiednich reform. Przykładowym rodzajem takich inwestycji mogłoby być sprzyjanie transformacji ekologicznej za pomocą zrównoważonych projektów, jak odejście od wydobywania węgla i produkcji energii elektrycznej z węgla. Inwestycje w transformację ekologiczną, opisane w słoweńskim krajowym planie działania w dziedzinie energii i klimatu, mogą stanowić krótkoterminowy bodziec ożywienia gospodarczego i mieć znaczenie w kontekście średnioterminowych następstw pandemii COVID-19. Może to obejmować zwiększenie niskiego obecnie udziału energii ze źródeł odnawialnych, udoskonalenie infrastruktury energetycznej, ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, które w słoweńskich miastach jest wyższe od średniej UE, wzmocnienie gospodarki o obiegu zamkniętym, wspieranie przedsiębiorczości społecznej oraz przyspieszenie działań na rzecz ograniczenia potencjalnego wpływu transformacji na te regiony i sektory gospodarki, w których jest on najsilniejszy. Obecny spadek emisji będzie krótkotrwały, o ile w pakietach antykryzysowych nie uwzględniono wystarczającego stopnia inwestycji w czystą energię i ochronę klimatu, co uniemożliwiłoby Słowenii realizację jej celów w dziedzinie klimatu. Programowanie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na lata 2021–2027 mogłoby pomóc Słowenii sprostać niektórym wyzwaniom związanym z przejściem na gospodarkę neutralną dla klimatu, w szczególności na terytoriach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego. Pozwoliłoby to Słowenii optymalnie wykorzystać ten fundusz.
- (26) W celu odbudowy gospodarki w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju konieczne będą inwestycje służące dalszemu rozwojowi zrównoważonego transportu oraz wsparciu publicznego transportu pasażerskiego i zrównoważonych połączeń, szczególnie kolejowych. Kryzys COVID-19 przyniósł nowe wyzwania w sektorze transportu towarów i tranzytu, a chociaż Słowenia podjęła niezbędne działania i umożliwiła przepływ towarów, w szczególności towarów o znaczeniu krytycznym, będzie to miało negatywny wpływ na wzrost gospodarczy tego kraju.
- (27) W ramach strategii wyjścia z kryzysu i odbudowy gospodarki ważne będzie wspieranie inwestycji w badania i innowacje, które mają zasadnicze znaczenie jako czynnik wzrostu wydajności i wzrostu gospodarczego. Nawet przed kryzysem Słowenia była oceniana jedynie jako „umiarkowany innowator”, przez co jej wysiłki w kierunku dogonienia państw osiągających najlepsze wyniki były mało skuteczne. Sektor przedsiębiorstw odpowiada za 75 % wydatków na badania i rozwój (B+R). Pogorszenie koniunktury gospodarczej znów zagraża działaniom przedsiębiorstw w zakresie B+R i innowacji. Stosunkowo niska innowacyjność, zwłaszcza MŚP, spowalnia opracowywanie i rozpowszechnianie innowacyjnych procesów i rozwiązań biznesowych, tak potrzebnych w sytuacji kryzysu związanego z COVID-19. Inwestycje są potrzebne, aby pomóc innowacyjnym MŚP, w tym start-upom, wykorzystującym w swojej działalności nowe technologie i przełomowe innowacje, w zwiększeniu skali produkcji. Współpraca między środowiskiem naukowym a przedsiębiorstwami ogranicza się głównie do sektorów zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii. Skuteczność biur transferu wiedzy tworzonych przez instytucje badawcze i wyższe uczelnie jest bardzo zróżnicowana. Powiązania między środowiskiem akademickim a przedsiębiorstwami są konieczne, aby skutecznie przekładać wiedzę na innowacje, poprawić sytuację Słowenii w zakresie badań naukowych i innowacji oraz stymulować wzrost gospodarczy. Wydatki publiczne na B+R były skromne i częściowo uzależnione od funduszy strukturalnych

UE. Wyjście z kryzysu będzie wymagało priorytetowego traktowania publicznych inwestycji w badania i innowacje, w tym badań technologicznych i stosowanych.

- (28) Kluczowa dla odbudowy gospodarki po kryzysie będzie transformacja cyfrowa. O potencjale kraju w tej dziedzinie świadczy szybkie uruchomienie przez niektóre słoweńskie przedsiębiorstwa na początku kryzysu systemów telepracy i internetowych rozwiązań handlowych. Większa cyfryzacja modeli biznesowych i procesów produkcji pozwoliłaby na objęcie tą transformacją również innych sektorów gospodarki. Słowenia może wykorzystywać istniejącą wiedzę i doskonały potencjał w dziedzinach robotyki, sztucznej inteligencji i technologii *blockchain*, aby wspierać wdrażanie cyfryzacji również w mniej zaawansowanych, tradycyjnych gałęziach przemysłu. Ponowne wykorzystanie dostępnych już bogatych danych sektora publicznego mogłoby wspierać innowacje i gospodarkę opartą na dużych zbiorach danych. Poprawa umiejętności cyfrowych pracowników mogłaby stosunkowo szybko zwiększyć ich szanse na zatrudnienie oraz wesprzeć ożywienie gospodarcze. Wprowadzenie przyjaznych dla użytkownika usług administracji elektronicznej i cyfrowych usług publicznych pomogłoby jeszcze bardziej zmniejszyć obciążenia administracyjne przedsiębiorstw. Chociaż szereg usług publicznych jest już świadczonych w internecie, to aby korzystać z nich obywatele i przedsiębiorstwa, potrzebne są wysiłki służące zwiększeniu bezpieczeństwa transakcji internetowych i zaufania do nich (np. wprowadzenie krajowego identyfikatora elektronicznego oraz zabezpieczeń w zakresie bezpieczeństwa cybernetycznego i prywatności). Szybka i niezawodna łączność szerokopasmowa (dla urządzeń stacjonarnych i mobilnych), w tym na obszarach wiejskich, jest niezbędna do rozwoju kluczowych usług społecznych i gospodarczych w internecie. Wdrażanie sieci 5G zależy od terminowego przydzielania widma.
- (29) W czasie obowiązywania środków izolacji w związku z COVID-19 normalne zajęcia na wszystkich poziomach edukacji zastąpiono nauczaniem na odległość. Skuteczna nauka przez internet wymaga odpowiedniej infrastruktury cyfrowej i materiałów dydaktycznych, a od nauczycieli – niezbędnych umiejętności i wsparcia. Aby móc w pełni korzystać z kształcenia na odległość, wszystkie osoby uczące się, a zwłaszcza te z grup szczególnie wrażliwych, w tym osoby z niepełnosprawnościami oraz mieszkające na obszarach wiejskich, muszą mieć zapewnione odpowiednie możliwości w tym zakresie oraz umiejętności cyfrowe. Umiejętności cyfrowe powinny być w większym stopniu uwzględniane w programach nauczania, aby podnieść poziom umiejętności pracowników. Umożliwiłoby to powszechniejsze wykorzystywanie telepracy i usług cyfrowych, lepsze dopasowanie umiejętności cyfrowych do wymogów rynku pracy, a także uwzględnianie grup szczególnie wrażliwych, m.in. osób starszych lub mieszkańców wsi.
- (30) Jakkolwiek obecne zalecenia koncentrują się wprawdzie na łagodzeniu społeczno-gospodarczych skutków pandemii i na sprzyjaniu ożywieniu gospodarczemu, jednak wydane w 2019 r. zalecenia dla tego kraju, przyjęte przez Radę w dniu 9 lipca 2019 r., obejmowały również reformy, które są niezbędne do sprostania średnio- i długoterminowym wyzwaniom strukturalnym. Zalecenia te pozostają aktualne i będą nadal monitorowane w ramach kolejnego rocznego cyklu europejskiego semestru. To samo dotyczy zaleceń dotyczących polityk gospodarczych związanych z inwestycjami. Te zalecenia należy uwzględniać do celów strategicznego programowania finansowania w ramach polityki spójności w okresie po 2020 r., w tym do celów środków ograniczających i strategii wyjścia wdrażanych w odpowiedzi na obecny kryzys.

- (31) Europejski semestr zapewnia ramy stałej koordynacji polityki gospodarczej i zatrudnienia w Unii, która może przyczynić się do osiągnięcia gospodarki zrównoważonej. W swoich krajowych programach reform na 2020 r. państwa członkowskie podsumowały postępy w realizacji określonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych celów zrównoważonego rozwoju. Poprzez pełną realizację poniższych zaleceń Słowenia przyczyni się do postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz do wspólnych wysiłków na rzecz zapewnienia konkurencyjnej zrównoważoności w Unii.
- (32) Zasadnicze znaczenie dla szybkiego zniwelowania skutków gospodarczych pandemii COVID-19 ma ścisła koordynacja między gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej. Jako państwo, którego walutą jest euro, Słowenia powinna – uwzględniając wskazówki polityczne Eurogrupy – zapewnić, aby jej polityka była spójna z zaleceniami dla strefy euro i skoordynowana z polityką innych państw członkowskich strefy euro.
- (33) W ramach europejskiego semestru w 2020 r. Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Słowenii, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym na 2020 r. Komisja oceniła również program stabilności na 2020 r. i krajowy program reform na 2020 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Słowenii w poprzednich latach. Wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki budżetowej i społeczno-gospodarczej w Słowenii, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (34) W świetle powyższej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2020 r., a jej opinia⁹ znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1 poniżej,

NINIEJSZYM ZALECA Słowenii podjęcie w latach 2020 i 2021 działań mających na celu:

1. Zgodnie z ogólną klauzulą korekcyjną podjęcie wszelkich działań niezbędnych do skutecznego zwalczania pandemii, utrzymania gospodarki i w dalszej kolejności wsparcia ożywienia gospodarczego. Gdy pozwolą na to warunki gospodarcze – prowadzenie polityki budżetowej mającej na celu osiągnięcie rozważnej średniookresowej sytuacji budżetowej i zapewnienie zdolności obsługi zadłużenia, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji. Zapewnienie odporności systemu opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym poprzez zapewnienie odpowiedniej podaży kluczowych produktów leczniczych i rozwiązanie problemu niedoboru personelu medycznego.
2. Zapewnienie odpowiedniego dochodu zastępczego i ochrony socjalnej. Łagodzenie wpływu kryzysu na zatrudnienie, w tym poprzez udoskonalenie mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy i stosowanie elastycznej organizacji pracy. Dbanie o to, aby środki te zapewniały odpowiednią ochronę osób zatrudnionych w oparciu o niestandardowe formy zatrudnienia.
3. Dalsze szybkie wdrażanie środków mających na celu zapewnienie przedsiębiorstwom i gospodarstwom domowym płynności i finansowania oraz zmniejszenie obciążeń administracyjnych. Przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych i promowanie prywatnych inwestycji,

---

⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.

aby wspierać ożywienie gospodarcze. Ukierunkowanie inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową, w szczególności na czyste i efektywne wytwarzanie i wykorzystywanie energii, infrastrukturę ochrony środowiska, zrównoważony transport, badania naukowe i innowacje oraz wdrażanie sieci 5G. Promowanie cyfrowych zdolności przedsiębiorstw oraz wzmacnianie umiejętności cyfrowych, handlu elektronicznego i e-zdrowia.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*